

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 593/2008/EK RENDELETE

(2008. június 17.)

a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról (Róma I.)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen 61. cikke c) pontjára és 67. cikke (5) bekezdésének második francia bekezdésére,

tekintettel a Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárásnak megfelelően ⁽²⁾,

mivel:

- (1) A Közösség célul tűzte ki a maga számára a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség fenntartását és fejlesztését. E térség fokozatos létrehozása érdekében a Közösség, a belső piac megfelelő működéséhez szükséges mértékben, intézkedéseket fogad el a határon átnyúló hatású polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködéssel kapcsolatban.
- (2) A Szerződés 65. cikkének b) pontja szerint ezek az intézkedések magukban foglalják a tagállamokban alkalmazandó kollíziós, illetve joghatóságra vonatkozó szabályok összeegyeztethetőségének előmozdítását.
- (3) Az Európai Tanács 1999. október 15-én és 16-án Tamperében tartott ülésén jóváhagyta az igazságügyi hatóságok ítéletei és egyéb határozatai kölcsönös elismerésének elvét, mint a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés alapját, és felkérte a Tanácsot és a Bizottságot, hogy fogadjanak el intézkedési programot ezen elv végrehajtására.
- (4) 2000. november 30-án a Tanács elfogadta a Bizottságnak és a Tanácsnak a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott határozatok kölcsönös elismerése elvének megvalósítására irányuló közös programját ⁽³⁾. A program a kollíziós szabályok harmonizációjához kapcsolódó olyan intézkedéseket határoz meg, amelyek elősegítik az ítéletek kölcsönös elismerését.
- (5) Az Európai Tanács által 2004. november 5-én elfogadott hágai program ⁽⁴⁾ a szerződéses kötelezettségekre vonatkozó kollíziós szabályokkal (Róma I.) kapcsolatos munka tevékeny folytatására szólított fel.

(6) A belső piac megfelelő működése – annak érdekében, hogy előreláthatóbbá váljék a jogviták kimenetele és javuljon az alkalmazandó joggal kapcsolatos biztonság és az ítéletek szabad mozgása – szükségessé teszi azt, hogy a tagállamokban hatályos kollíziós szabályok ugyanazt a nemzeti jogot határozzák meg, függetlenül attól, hogy melyik országban található az a bíróság, amely előtt keresetet indítanak.

(7) E rendelet tárgyi hatályának és rendelkezéseinek összhangban kell lenniük a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, a 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelettel ⁽⁵⁾ (Brüsszel I.), valamint a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (Róma II.) ⁽⁶⁾.

(8) A családi kapcsolatok az egyenes ági rokonságot, a házasságot, a sógorságot és az oldalági rokonságot foglalják magukban. Az 1. cikk (2) bekezdésében említett, a házassághoz vagy egyéb családi kapcsolatokhoz hasonló joghatású kapcsolatokra vonatkozó utalást azon tagállam joga szerint kell értelmezni, ahol az eljáró bíróság található.

(9) A váltók, csekkek és saját váltók, valamint egyéb átruházható értékpapírok alapján létrejövő kötelezettségeknek a hajóraklevelekre is ki kell terjedniük, amennyiben a hajóraklevél alapján létrejövő kötelezettségek annak átruházható jellegéből származnak.

(10) A szerződés megkötését megelőzően folytatott tárgyalásokból eredő kötelezettségek a 864/2007/EK rendelet 12. cikkének hatálya alá tartoznak. Ezért az ilyen kötelezettségeket ki kell zárni e rendelet hatálya alól.

(11) A feleknek az alkalmazandó jog megválasztására vonatkozó szabadsága a szerződéses kötelezettségekre irányadó kollíziós szabályok rendszerének egyik alapja.

(12) Annak meghatározása során, hogy a felek jogválasztása kellő bizonyossággal megállapítható-e, egyik tényezőként figyelembe kell venni a felek arra vonatkozó megállapodását, hogy kizárólagos joghatóságot ruháznak egy tagállam egy vagy több bíróságára a szerződés alapján felmerülő viták eldöntésére.

(13) E rendelet nem zárja ki, hogy a felek nem állami joganyagra vagy nemzetközi egyezményre történő hivatkozást építsenek be a szerződésbe.

⁽¹⁾ HL C 318., 2006.12.23., 56. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2007. november 29-i véleménye (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2008. június 5-i határozata.

⁽³⁾ HL C 12., 2001.1.15., 1. o.

⁽⁴⁾ HL C 53., 2005.3.3., 1. o.

⁽⁵⁾ HL L 12., 2001.1.16., 1. o. A legutóbb az 1791/2006/EK rendelettel (HL L 363., 2006.12.20., 1. o.) módosított rendelet.

⁽⁶⁾ HL L 199., 2007.7.31., 40. o.

- (14) Ha a Közösség egy megfelelő jogi eszközben az anyagi szerződési jogra vonatkozó szabályokat fogadna el, az általános feltételeket is ideértve, ez a jogi eszköz lehetővé teheti a felek számára, hogy e szabályok alkalmazását válasszák.
- (15) Jogválasztás esetén, ha a jogviszonyra vonatkozó valamennyi egyéb lényeges tényállási elem egy másik országhoz kapcsolódik, mint amelynek jogát a felek választották, a jogválasztás nem sértheti az adott ország azon jogszabályi rendelkezéseinek alkalmazását, amelyektől megállapodás útján nem lehet eltérni. Ezt a szabályt kell alkalmazni függetlenül attól, hogy a jogválasztás együtt jár-e egy bíróság joghatóságának kikötésével. Mivel nem cél lényeges változtatást végezni a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 1980-as egyezmény⁽¹⁾ (Római Egyezmény) 3. cikkének (3) bekezdéséhez képest, e rendelet szövegét a lehető legteljesebben a 864/2007/EK rendelet 14. cikkéhez kell igazítani.
- (16) E rendelet általános célja – vagyis a jog érvényesülésén alapuló európai térségbeli jogbiztonság megvalósításának elősegítése – érdekében a kollíziós szabályoknak nagymértékben kiszámíthatónak kell lenniük. A bíróságok számára azonban bizonyos mértékig fenn kell tartani a mérlegelési jogkört annak megállapítására, hogy a tényállás melyik joggal áll a legszorosabb kapcsolatban.
- (17) Ami jogválasztás hiányában az alkalmazandó jogot illeti, a „szolgáltatás nyújtása” és az „áru értékesítése” fogalmát ugyanúgy kell értelmezni, mint a 44/2001/EK tanácsi rendelet 5. cikkének alkalmazásakor, amennyiben áruk értékesítése és szolgáltatások nyújtása az említett rendelet hatálya alá tartozik. Bár a franchise és a forgalmazási szerződések szolgáltatásra irányulnak, azokra mégis különös szabályok vonatkoznak.
- (18) Ami jogválasztás hiányában az alkalmazandó jogot illeti, multilaterális rendszerek azok a rendszerek, amelyek keretében kereskedelem folyik, mint például a pénzügyi eszközök piacairól szóló, 2004. április 21-i 2004/39/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽²⁾ 4. cikkében említett szabályozott piacok és multilaterális kereskedési rendszerek, tekintet nélkül arra, hogy támaszkodnak-e központi partnerre.
- (19) Jogválasztás hiányában az alkalmazandó jogot az adott szerződéstípusra vonatkozó szabálynak megfelelően kell meghatározni. Ha a szerződés nem sorolható be egy meghatározott típusba, vagy ha elemei több meghatározott típusba tartoznak, akkor a szerződésre azon ország jogát kell alkalmazni, ahol a szerződés jellemző szolgáltatásának teljesítésére kötelezett fél szokásos tartózkodási helye van. Jogok és kötelezettségek összességéből álló, több meghatározott szerződéstípusba sorolható szerződés esetén a szerződés jellemző szolgáltatását súlypontjára tekintettel kell meghatározni.
- (20) Ha a szerződés bizonyítottan szorosabban kapcsolódik egy másik országhoz, mint amit a 4. cikk (1) vagy (2) bekezdése meghatároz, egy, az e rendelkezésekben található mentő záradék rendelkezik arról, hogy ennek az országnak a jogát kell alkalmazni. Ezen ország meghatározása érdekében többek között figyelembe kell venni, hogy a kérdéses szerződés nagyon szoros kapcsolatban áll-e más szerződéssel vagy szerződésekkel.
- (21) Jogválasztás hiányában – ha az alkalmazandó jog nem határozható meg annak alapján, hogy a szerződés besorolható egy meghatározott szerződéstípusba vagy hogy az alkalmazandó jog azon ország joga, ahol a szerződés jellemző szolgáltatásának teljesítésére kötelezett fél szokásos tartózkodási helye van – a szerződésre azon ország joga az irányadó, amelyhez a legszorosabban kapcsolódik. Ezen ország meghatározásához figyelembe kell venni többek között, hogy az adott szerződés nagyon szoros kapcsolatban áll-e más szerződéssel vagy szerződésekkel.
- (22) A fuvarozási szerződések értelmezése vonatkozásában nem cél a Római Egyezmény 4. cikk (4) bekezdése harmadik mondatának megváltoztatása. Következésképpen az egy- szi útra szóló hajóbérleti szerződéseket és más olyan szerződéseket, amelyek fő célja az áru fuvarozás, fuvarozási szerződésnek kell tekinteni. E rendelet alkalmazásában „feladó” bármely személy, aki szállítási szerződést köt a fuvarozóval, „fuvarozó” pedig az a szerződő fél, aki vállalja az áru fuvarozását, tekintet nélkül arra, hogy a fuvarozást saját maga hajtja-e végre.
- (23) Azon szerződések vonatkozásában, amelyek esetén az egyik fél gyengébbnek tekintendő, célszerű e félnek védelmet nyújtani olyan kollíziós szabályokkal, amelyek az általános szabályoknál előnyösebbek számára.
- (24) Különösen a fogyasztói szerződések esetén a kollíziós szabálynak lehetővé kell tennie azon költségek csökkentését, amelyek a gyakran alacsony perértékű jogviták rendezésével kapcsolatban merülnek fel, valamint figyelembe kell vennie a távértékesítéssel történő forgalmazási technikák fejlődését. A 44/2001/EK rendelettel való összhang megköveteli egyrészt az egy másik tagállamra „irányuló tevékenység” fogalmára való hivatkozást, mely a fogyasztót védő szabály alkalmazásának feltétele, másrészt azt, hogy e fogalmat a 44/2001/EK rendelet és e rendelet keretében harmonikusan értelmezzék, tekintettel arra, hogy a Tanácsnak és a Bizottságnak a 44/2001/EK rendelet 15. cikkére vonatkozó közös nyilatkozata hangsúlyozza, hogy a 15. cikk (1) bekezdése c) pontjának alkalmazásához „nem elegendő, hogy a vállalkozás tevékenysége a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállamra, illetve több állam között az említett tagállamra is irányul, az is szükséges, hogy a szerződést az ilyen tevékenység körében kössék”. E nyilatkozat kimondja azt is, hogy „pusztán az a tény, hogy egy internetes oldal elérhető, nem elegendő a 15. cikk alkalmazásához, hanem az is szükséges, hogy ez az internetes oldal távollevők közötti szerződés megkötésére hívjon fel, és hogy egy ilyen szerződés megkötése bármilyen

⁽¹⁾ HL C 334., 2005.12.30., 1. o.

⁽²⁾ HL L 145., 2000.4.30., 1. o. A legutóbb a 2008/10/EK irányelvvel (HL L 76., 2008.3.19., 33. o.) módosított irányelv.

módon, de ténylegesen megtörténjék. E tekintetben a weboldalon használt nyelvnek vagy valutának nincs jelentősége”.

- (25) A fogyasztók védelmére a szokásos tartózkodási hely szerinti ország olyan szabályainak kell vonatkozniuk, amelyekről megállapodás útján nem lehet eltérni, feltéve, hogy a fogyasztói szerződés a vállalkozónak abban az országban folytatott üzleti vagy szakmai tevékenysége alapján jött létre. Ugyanezt a védelmet kell biztosítani abban az esetben, ha annak ellenére, hogy a vállalkozó üzleti vagy szakmai tevékenységét nem abban az országban folytatja, ahol a fogyasztó szokásos tartózkodási helye található, tevékenysége bármilyen módon az említett államra vagy több országra, köztük az előbbi államra irányul, és a szerződés az ilyen tevékenység eredményeként került megkötésre.
- (26) E rendelet alkalmazásában a vállalkozó által a fogyasztónak nyújtott pénzügyi szolgáltatásoknak, mint a befektetési szolgáltatások és tevékenységek és kiegészítő szolgáltatások a 2004/39/EK irányelv I. mellékletének A. és B. szakaszában foglaltak szerint, valamint a kollektív befektetési vállalkozások befektetési jegyeinek értékesítésére vonatkozó szerződéseknek – akár az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1985. december 20-i 85/611/EGK tanácsi irányelv⁽¹⁾ hatálya alá esnek, akár nem –, az e rendelet 6. cikkének hatálya alá kell tartozniuk. Így ha hivatkozás történik az átruházható értékpapírok kibocsátásának vagy az azokra vonatkozó nyilvános ajánlattétel feltételeire vagy a kollektív befektetési vállalkozások befektetési jegyeinek jegyzésére és visszaváltására, a hivatkozásnak tartalmaznia kell a kibocsátót vagy az ajánlattevőt a fogyasztó tekintetében kötelező valamennyi szempontot, de nem kell tartalmaznia a pénzügyi szolgáltatások nyújtására vonatkozó szempontokat.
- (27) A fogyasztói szerződésekre alkalmazandó kollíziós szabály alól több kivételt kell megfogalmazni. Az egyik ilyen kivétel, hogy az általános szabály nem alkalmazandó ingatlanl kapcsolatos dologi jogokra vagy ingatlanbérletre, kivéve, ha a szerződés ingatlanok időben megosztott használati jogára irányul az ingatlanok időben megosztott használati jogának megszerzésére irányuló szerződések egyes szempontjai vonatkozásában a fogyasztók védelméről szóló, 1994. október 26-i 94/47/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁾ értelmében.
- (28) Fontos biztosítani, hogy a pénzügyi eszközt képező jogokra és kötelezettségekre a fogyasztói szerződésekre alkalmazandó általános szabály ne vonatkozzon, mivel ez ahhoz vezethetne, hogy minden egyes kibocsátott eszközre eltérő jogi szabályozás vonatkozna, ez pedig megváltoztatná azok jellegét, és megakadályozná felcserélhetőségi alapon zajló forgalmazásukat. Hasonlóképpen, az ilyen eszközök kibocsátásakor vagy az azokra vonatkozó ajánlattételkor a kibocsátót, illetve az ajánlattevő fél és a fogyasztó között

létrejövő szerződéses jogviszonyra nem feltétlenül a fogyasztó szokásos lakóhelye szerinti ország joga kötelező alkalmazásának kell érvényesülnie, mivel biztosítani kell a kibocsátás vagy ajánlattétel feltételeinek egységességét. Ugyanennek az elvnek kell érvényesülnie a 4. cikk (1) bekezdésének h) pontja szerinti multilaterális rendszerek tekintetében is, amelyek esetében biztosítani kell, hogy a fogyasztó szokásos tartózkodási helye szerinti ország joga ne ütközzön az e rendszereken belül vagy ilyen rendszerek működtetőjével létrejött szerződésekre irányadó szabályokkal.

- (29) E rendelet alkalmazásában az átruházható értékpapírok kibocsátásának, az azokra vonatkozó nyilvános ajánlattételnek vagy nyilvános vételi ajánlatnak feltételeit képező jogokra és kötelezettségekre, valamint a kollektív befektetési vállalkozások befektetési jegyeinek jegyzésére és visszaváltására történő hivatkozásoknak tartalmazniuk kell a többek között az értékpapírok vagy befektetési jegyek allokációját szabályozó feltételeket, a túljegyzés esetén érvényesülő jogokat, a visszavonási jogokat és az ajánlattétellel összefüggő hasonló kérdéseket, valamint a 10., 11., 12. és 13. cikkben említett kérdéseket, ezáltal biztosítva, hogy a kibocsátót vagy az ajánlattevőt a fogyasztó tekintetében kötelező ajánlat megfelelő szerződéses vonatkozásaira egyetlen jogszabály legyen irányadó.
- (30) E rendelet alkalmazásában a pénzügyi eszközök és az átruházható értékpapírok a 2004/39/EK irányelv 4. cikkében meghatározott eszközök.
- (31) E rendelet egyetlen része sem érintheti a fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerekben az elszámolások véglegességéről szóló, 1998. május 19-i 98/26/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽³⁾ 2. cikke a) pontja alapján rendszerként meghatározott alakszerű megállapodás működését.
- (32) A fuvarozási és biztosítási szerződések sajátos jellege miatt különös rendelkezéseknek kell biztosítaniuk az utasok és a biztosítási kötvénytulajdonosok megfelelő szintű védelmét. Ezért a 6. cikk e különös szerződések esetében nem alkalmazandó.
- (33) Ha egy nem nagykockázat fedezésére vonatkozó biztosítási szerződés egynél több kockázatot fedez, amelyek közül legalább egy valamely tagállamban, és legalább az egyik harmadik országban merül fel, az e rendeletben foglalt, biztosítási szerződésre vonatkozó különleges szabályok csak az adott tagállamban vagy tagállamokban felmerülő kockázatra vagy kockázatokra vonatkoznak.
- (34) Az egyéni munkaszerződésekre vonatkozó szabály nem sértheti a kiküldetés helye szerinti ország imperatív rendelkezéseinek alkalmazását a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló, 1996. december 16-i 96/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽⁴⁾ értelmében.

⁽¹⁾ HL L 375., 1985.12.31., 3. o. A legutóbb a 2008/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 76., 2008.3.19., 42. o.) módosított irányelv.

⁽²⁾ HL L 280., 1994.10.29., 83. o.

⁽³⁾ HL L 166., 1998.6.11., 45. o.

⁽⁴⁾ HL L 18., 1997.1.21., 1. o.

- (35) A munkavállaló nem fosztható meg az azon rendelkezések által a számára nyújtott védelemtől, amelyekről megállapodás útján nem, vagy csak a munkavállaló előnyére lehet eltérni.
- (36) Az egyéni munkaszerződések vonatkozásában egy másik országban való munkavégzés akkor tekintendő ideiglenesnek, ha feladatának külföldön történő teljesítése után a munkavállalónak származási országában ismét munkába kell állnia. Az, hogy a munkavállaló új munkaszerződést köt az eredeti munkaadójával vagy egy olyan munkaadóval, aki ugyanazon vállalkozáscsoporthoz tartozik, mint az eredeti munkaadó, nem zárhatja ki, hogy a munkavállalót úgy tekintsék, mint aki ideiglenesen egy másik országban végzi a munkáját.
- (37) A közérdeken alapuló bizonyos megfontolások indokolják a tagállami bíróságok azon lehetőségét, hogy kivételes körülmények között a közrend és az imperatív rendelkezések alapján kivételt tegyenek. Az „imperatív rendelkezések” kifejezést meg kell különböztetni az e rendelet bizonyos rendelkezéseiben használt „a rendelkezések, amelyekről megállapodás útján nem lehet eltérni” kifejezéstől, és azt megszorítólag kell értelmezni.
- (38) A követelések engedményezésével összefüggésben a „viszony” kifejezésnek világossá kell tennie, hogy a 14. cikk (1) bekezdése az engedményezés tulajdonjogi szempontjaira is alkalmazandó az engedményező és az engedményes közötti jogviszonyban azon jogrendszerekben, ahol az ilyen szempontokat a kötelmi jogiaktól elkülönítetten kezelik. A „viszony” szó ugyanakkor nem értelmezhető úgy, mint amely az engedményező és az engedményes közötti bármilyen lehetséges kapcsolatra utal. Különösen, nem foglalhat magában a követelések engedményezésére, valamint jogok és kötelezettségek szerződéses átruházására vonatkozó előzetes kérdéseket. A kifejezés kizárólag azon szempontok vonatkozásában alkalmazandó, amelyek a követelések szóban forgó engedményezésével vagy jogok és kötelezettségek szóban forgó szerződéses átruházásával függnek közvetlenül össze.
- (39) A jogbiztonság megköveteli a szokásos tartózkodási hely egyértelmű meghatározását, különösen a társaságok, valamint a jogi személyiséggel rendelkező, illetve jogi személyiség nélküli egyéb szervezetek tekintetében. A 44/2001/EK rendelet 60. cikke (1) bekezdésével ellentétben, amely három kritériumot határoz meg, a kollíziós szabályt egyetlen kritériumra kell korlátozni; ellenkező esetben a felek nem látnák előre, hogy esetükben mely jogot kell alkalmazni.
- (40) El kell kerülni azt a helyzetet, amikor a kollíziós szabályok több jogi eszközben találhatók, és e szabályok között eltérések mutatkoznak. Ez a rendelet ugyanakkor nem zárja ki a szerződéses kötelezettségekre vonatkozó kollíziós szabályok felvételének lehetőségét a közösségi jogi rendelkezésekbe különös kérdések tekintetében.
- elősegítését szolgáló rendelkezéseket határoznak meg, amennyiben azok nem alkalmazhatók az e rendelet szabályai által kijelölt joggal együtt. Az e rendeletben foglalt szabályok által kijelölt alkalmazandó jog rendelkezéseinek alkalmazása nem korlátozhatja az áruk és szolgáltatások a közösségi jogszabályok által szabályozott szabad mozgását, így például amint azt a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) ⁽¹⁾ szabályozza.
- (41) A tagállamok által vállalt nemzetközi kötelezettségek tiszteletben tartása megköveteli, hogy e rendelet ne sértse azokat a nemzetközi egyezményeket, amelyekben egy vagy több tagállam e rendelet elfogadásakor részes. A szabályokhoz történő könnyebb hozzáférés céljából a Bizottságnak a tagállamok által közölt információk alapján közzé kell tennie az Európai Unió Hivatalos Lapjában a vonatkozó egyezmények jegyzékét.
- (42) A Bizottság javaslatot nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak azon eljárásokra és feltételekre vonatkozóan, amelyek alapján a tagállamok egyéni és kivételes esetekben, szektorális kérdésekben jogosultak harmadik országokkal a saját nevükben a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó megállapodásokról tárgyalni és ilyen megállapodásokat kötni.
- (43) Mivel e rendelet célját a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és az e rendelet léptéke és hatásai miatt közösségi szinten jobban megvalósítható, a Közösség intézkedéseket hozhat a Szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az e cikkben meghatározott arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (44) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről szóló jegyzőkönyv 3. cikkének megfelelően, Írország értesítésben fejezte ki részvételi szándékát e rendelet elfogadásában és alkalmazásában.
- (45) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikkének megfelelően, és az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, az Egyesült Királyság nem vesz részt a rendelet elfogadásában, és az rá nézve nem kötelező, azt nem köteles alkalmazni.
- (46) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikkének megfelelően Dánia nem vesz részt a rendelet elfogadásában, és az rá nézve nem kötelező, azt nem köteles alkalmazni.

E rendelet nem sértheti azon egyéb jogszabályok alkalmazását, amelyek a belső piac megfelelő működésének

⁽¹⁾ HL L 178., 2000.7.17., 1. o.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

HATÁLY

1. cikk

Tárgyi hatály

(1) Ezt a rendeletet szerződéses kötelezettségekre kell alkalmazni polgári és kereskedelmi ügyekben olyan helyzetekben, amikor különböző országok joga között kell választani.

E rendelet nem alkalmazható különösen az adó-, vám- és közgazgatási ügyekre.

(2) E rendeletet hatálya nem terjed ki a következőkre:

- a) természetes személyek személyi állapotával, illetve jog- és cselekvőképességével összefüggő kérdések, a 13. cikk sérelme nélkül;
- b) a családi kapcsolatokból és az ilyen kapcsolatokra alkalmazandó jog szerint hasonló joghatásúnak tekintett kapcsolatokból – beleértve a tartási kötelezettséget is – eredő kötelezettségek;
- c) a házassági vagyoni jogból eredő és az ilyen kapcsolatokra alkalmazandó jog szerint a házasságával hasonló joghatásúnak tekintett kapcsolatokra alkalmazandó vagyoni jogi jogszabályokból, továbbá a végrendeletből és öröklésből eredő kötelezettségek;
- d) váltók, csekkek és saját váltók, valamint egyéb átruházható értékpapírok alapján létrejövő kötelezettségek, amennyiben az ilyen egyéb átruházható értékpapírok alapján létrejövő kötelezettségek azok átruházható jellegéből származnak;
- e) választottbírói megállapodások és joghatósági kikötések;
- f) a társasági jogot, valamint a más jogi személyekre vagy jogi személyiség nélküli szervezetekre vonatkozó jogot érintő kérdések, például a társaságok és más jogi személyek vagy jogi személyiség nélküli szervezetek bejegyzés útján vagy más módon történő létrehozása, jogképessége, belső szervezete és működése vagy megszűnése, valamint a társaság, illetve szervezet tagjainak és tisztviselőinek személyes felelőssége a társaság vagy a szervezet kötelezettségeiért;
- g) azon kérdés eldöntése, hogy harmadik személy irányában a képviselő kötelezheti-e azt a személyt, akinek a nevében eljár, illetve egy szerv kötelezheti-e a társaságot, más jogi személyt vagy jogi személyiség nélküli szervezetet harmadik személlyel szemben;
- h) célvagyon („trust”) alapítása, és az alapítók, vagyonkezelők („trustee”) és kedvezményezettek közötti jogviszony;
- i) szerződés megkötését megelőzően folytatott tárgyalásokból fakadó kötelezettségek;

j) az életbiztosításról szóló, 2002. november 5-i 2002/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽¹⁾ 2. cikkében említett vállalkozásoktól eltérő szervezetek tevékenységéből eredő biztosítási szerződések, amelyek célja, hogy egy vállalkozáshoz, vállalkozáscsoporthoz, szakmai szervezethez vagy azok csoportjához tartozó munkavállaló vagy önálló vállalkozó halálesete, tevékenységének megszűnése, munkából eredő betegsége vagy balesete esetén juttatást nyújtson.

(3) A 18. cikk sérelme nélkül e rendelet a bizonyításra és az eljárási kérdésekre nem alkalmazandó.

(4) E rendelet alkalmazásában a „tagállam” kifejezés azokat a tagállamokat jelenti, amelyekre e rendelet alkalmazandó. A 3. cikk (4) bekezdésében és a 7. cikkben azonban a kifejezés valamennyi tagállamot jelenti.

2. cikk

Egyetemes alkalmazás

Az e rendelet szerint meghatározott jogot akkor is alkalmazni kell, ha e jog nem egy tagállam joga.

II. FEJEZET

EGYSÉGES SZABÁLYOK

3. cikk

A jogválasztás szabadsága

(1) A szerződésre a felek által választott jog az irányadó. A jogválasztásnak kifejezettnek kell lennie vagy annak a szerződés rendelkezéseiből vagy az eset körülményeiből kellő bizonyossággal megállapíthatónak kell lennie. Választásukkal a felek a szerződés egészére vagy annak csak egy részére alkalmazandó jogot határozhatják meg.

(2) A felek bármikor megállapodhatnak abban, hogy a szerződést a korábban – az e cikk szerinti korábbi jogválasztás, illetve az e rendelet más rendelkezései alapján – irányadó jog helyett egy másik jog rendelkezései alá vonják. A szerződés alkalmazandó jogra vonatkozó rendelkezéseinek a szerződéskötés után bekövetkezett módosítása a szerződés 11. cikk szerinti alaki érvényességét nem érinti és harmadik személyek jogait nem sérti.

(3) Amennyiben a jogválasztás időpontjában valamennyi, a jogviszonyra vonatkozó egyéb lényeges tényállási elem más országhoz kapcsolódik, mint amelynek jogát választották, a felek választása nem sértheti a másik állam azon jogszabályi rendelkezéseinek alkalmazását, amelyekről megállapodás útján nem lehet eltérni.

(4) Amennyiben a jogválasztás időpontjában valamennyi egyéb lényeges tényállási elem egy vagy több tagállamhoz kapcsolódik,

⁽¹⁾ HL L 345., 2002.12.19., 1. o. A legutóbb a 2008/19/EK irányelvvel (HL L 76., 2008.3.19., 44. o.) módosított irányelv.

a felek valamely nem tagállam jogára vonatkozó jogválasztása nem sértheti a közösségi jog – illetve adott esetben az eljáró bíróság szerinti tagállam jogában végrehajtott – olyan rendelkezéseinek alkalmazását, amelyekről megállapodás útján nem lehet eltérni.

(5) Az alkalmazandó jogra vonatkozó megállapodás létrehozására és érvényességére a 10., 11. és 13. cikk rendelkezéseit kell alkalmazni.

4. cikk

A jogválasztás hiányában alkalmazandó jog

(1) Ha a szerződésre alkalmazandó jogról nem született megállapodás a 3. cikknek megfelelően és az 5–8. cikk sérelme nélkül, a szerződésekre alkalmazandó jogot a következőképpen kell meghatározni:

- a) az adásvételi szerződésre azon ország joga irányadó, ahol az eladó szokásos tartózkodási helye található;
- b) szolgáltatási szerződésre azon ország joga irányadó, ahol a szolgáltatást nyújtó fél szokásos tartózkodási helye található;
- c) ingatlannal kapcsolatos dologi jogra vagy ingatlannal kapcsolatos bérleti jogra vonatkozó szerződés esetén az ingatlan fekvése szerinti ország joga irányadó;
- d) a c) pont ellenére, olyan szerződésre, amelynek tárgya ingatlannak legfeljebb hat egymást követő hónapra ideiglenes magánhasználatra kötött bérlete, azon ország joga irányadó, ahol a bérbeadó szokásos tartózkodási helye található, feltéve, hogy a bérlet természetes személy, és szokásos tartózkodási helye ugyanebben az országban található;
- e) franchise-szerződésre azon ország joga irányadó, ahol a franchise-vevő szokásos tartózkodási helye található;
- f) a forgalmazási szerződésre azon ország joga irányadó, ahol a forgalmazó szokásos tartózkodási helye található;
- g) az árverés útján történő adásvételre irányuló szerződésre azon ország joga irányadó, ahol az árverésre sor kerül, ha ez a hely meghatározható;
- h) olyan multilaterális rendszer keretében kötött szerződésre, amely a megkülönböztetésmentes szabályokkal összhangban és egyetlen jog alkalmazásával összehozza több harmadik félnek a 2004/39/EK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 17. pontja szerinti pénzügyi eszközökben lévő vételi és eladási szándékát, vagy elősegíti azt, az említett jog az irányadó.

(2) Ha a szerződésre az (1) bekezdés nem terjed ki, vagy ha a szerződés elemeire az (1) bekezdés a)–h) pontja közül több is vonatkozna, a szerződésre azon ország joga az irányadó, ahol a

szerződés jellegéből adódó teljesítésre kötelezett félnek a szokásos tartózkodási helye található.

(3) Ha az eset valamennyi körülménye alapján egyértelmű, hogy a szerződés nyilvánvalóan szorosabban kapcsolódik egy, az (1) vagy (2) bekezdésben említettektől eltérő országhoz, akkor e másik ország jogát kell alkalmazni.

(4) Ha az (1) vagy a (2) bekezdés alapján alkalmazandó jog nem állapítható meg, a szerződésre azon ország joga irányadó, amelyhez a szerződés a legszorosabban kapcsolódik.

5. cikk

Fuvarozási szerződések

(1) Ha az áru fuvarozási szerződésre alkalmazandó jogot nem a 3. cikkel összhangban választották meg, az ilyen szerződésekre alkalmazandó jog a fuvarozó szokásos tartózkodási helye szerinti ország joga, feltéve, hogy az átvétel helye vagy a az átadás helye vagy a feladó szokásos tartózkodási helye szintén abban az országban van. Ha ezek a követelmények nem teljesülnek, a felek által megállapított átadás hely szerinti ország jogát kell alkalmazni.

(2) Ha a felek nem a második albekezdés szerint választották meg a személyszállítási szerződésre irányadó jogot, azon ország joga az irányadó, ahol az utas szokásos tartózkodási helye található, feltéve, hogy vagy a kiindulási hely vagy a rendeltetési hely szintén ugyanabban az országban van. Ha ezek a követelmények nem teljesülnek, azon ország jogát kell alkalmazni, ahol a fuvarozó szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik.

A felek csak azon ország jogát választhatják a személyszállítási szerződés irányadó jogaként – a 3. cikkel összhangban –, ahol:

- a) az utas szokásos tartózkodási helye található; vagy
- b) a fuvarozó szokásos tartózkodási helye található; vagy
- c) a fuvarozó központi ügyvezetésének helye található; vagy
- d) a kiindulási hely található; vagy
- e) a rendeltetési hely található.

(3) Ha az eset valamennyi körülménye alapján egyértelmű, hogy a szerződés jogválasztás hiányában nyilvánvalóan szorosabban kapcsolódik egy, az (1) és (2) bekezdésben említettektől eltérő országhoz, akkor e másik ország jogát kell alkalmazni.

6. cikk

Fogyasztói szerződések

(1) A 5. és 7. cikk sérelme nélkül egy olyan szerződésre, amelyet egy természetes személy üzleti vagy szakmai tevékenységén kívüli célra („a fogyasztó”) kötött egy másik, az üzleti

vagy szakmai tevékenysége gyakorlásának keretében eljáró személlyel („a vállalkozó”), annak az országnak a joga az irányadó, ahol a fogyasztó szokásos tartózkodási helye található, feltéve, hogy a vállalkozó:

- a) üzleti vagy szakmai tevékenységét abban az országban folytatja, ahol a fogyasztó szokásos tartózkodási helye található; vagy
- b) minden más esetben ilyen jellegű tevékenységei ebbe az országba vagy az ezen országot is magában foglaló országokba irányulnak,

és a szerződés e tevékenységekkel kapcsolatos.

(2) Az (1) bekezdés ellenére, a felek a 3. cikknek megfelelően megválaszthatják az alkalmazandó jogot azon szerződésükre, amely megfelel az (1) bekezdés követelményeinek. A felek jogválasztása azonban nem eredményezheti azt, hogy a fogyasztót megfosztják az olyan rendelkezések által biztosított védelemtől, amelyektől – az (1) bekezdés alapján jogválasztás hiányában alkalmazandó jog értelmében – megállapodás útján nem lehet eltérni.

(3) Ha az (1) bekezdés a) vagy b) pontjában szereplő követelmények nem teljesülnek, a fogyasztó és a vállalkozó közötti szerződésekre alkalmazandó jogot a 3. és 4. cikk szerint kell meghatározni.

(4) Az (1) és (2) bekezdés a következő szerződésekre nem alkalmazandó:

- a) szolgáltatás nyújtására irányuló szerződések, ha a szolgáltatást a fogyasztó számára kizárólag a szokásos tartózkodási helye szerinti országtól eltérő országban nyújtják;
- b) fuvarozási szerződések, kivéve a szervezett utazási formákról szóló 1990. június 13-i 90/314/EKG tanácsi irányelv ⁽¹⁾ szerinti szervezett utazásra vonatkozó szerződéseket;
- c) ingatlannal kapcsolatos dologi jogra vagy ingatlanbérletre vonatkozó szerződések, kivéve az 94/47/EK irányelv szerinti, az ingatlanok időben megosztott használati jogára irányuló szerződéseket;
- d) a valamely pénzügyi eszköz által megtestesített jogok és kötelezettségek, továbbá valamely átruházható értékpapír kibocsátásának, arra vonatkozó nyilvános ajánlattételnek vagy nyilvános vételi ajánlatnak a feltételeit, illetve a kollektív befektetési vállalkozások befektetési jegyeinek jegyzési és visszaváltási feltételeit meghatározó jogok és kötelezettségek, amennyiben ezen tevékenységek nem minősülnek pénzügyi szolgáltatás nyújtásának;
- e) a 4. cikk (1) bekezdése h) pontjának hatálya alá eső rendszertípus keretében kötött szerződések.

7. cikk

Biztosítási szerződések

(1) Ez a cikk a (2) bekezdésben említett szerződésekre vonatkozik, függetlenül attól, hogy a fedezett kockázatok felmerülésének helye valamely tagállamban van-e, valamint minden egyéb biztosítási szerződésre, amely a tagállamok területén felmerülő kockázatok fedezésére szolgál. Ez a cikk a viszontbiztosítási szerződésekre nem alkalmazandó.

(2) Az életbiztosítás körén kívül eső közvetlen biztosítási tevékenység megkezdésére és gyakorlására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1973. július 24-i 73/239/EKG első tanácsi irányelv ⁽²⁾ 5. cikkének d) pontjában meghatározott nagykockázatra vonatkozó biztosítási szerződésekre a felek által az e rendelet 3. cikke értelmében választott jog vonatkozik.

Ha a felek nem választottak alkalmazandó jogot, a biztosítási szerződésre annak az országnak a jogát kell alkalmazni, amelyben a biztosító szokásos tartózkodási helye található. Ha az eset valamennyi körülménye alapján egyértelmű, hogy a szerződés nyilvánvalóan szorosabban kapcsolódik egy másik országhoz, akkor e másik ország jogát kell alkalmazni.

(3) A (2) bekezdés hatálya alá tartozó szerződésektől eltérő biztosítási szerződés esetén a felek a 3. cikknek megfelelően kizárólag az alábbi jogokat választhatják:

- a) bármely tagállam joga, amelyben a szerződés megkötésének időpontjában a kockázat felmerül;
- b) a biztosítási kötvénytulajdonos szokásos tartózkodási helye szerinti ország joga;
- c) életbiztosítás esetén azon tagállam joga, amelynek a biztosítási kötvénytulajdonos az állampolgára;
- d) azon biztosítási szerződések esetén, amelyeknél a fedezett kockázatok olyan eseményekre korlátozódnak, amelyek egyetlen – a kockázat felmerülésének helyétől eltérő – tagállamban következhetnek be, e tagállam joga;
- e) ha a biztosítási kötvénytulajdonos, akinek a biztosítási szerződése e bekezdés hatálya alá tartozik, üzleti, ipari vagy szabadfoglalkozású tevékenységet folytat, és a biztosítási szerződés e tevékenységekhez kapcsolódó két vagy több kockázatra is kiterjed, amelyek különböző tagállamban merülnek fel, bármelyik érintett tagállam joga, vagy a biztosítási kötvénytulajdonos szokásos tartózkodási helye szerinti országok a joga.

Ha az a), b) vagy e) pontban felsorolt esetekben az említett tagállam nagyobb szabadságot biztosít a biztosítási szerződésre alkalmazandó jog megválasztására, a felek élhetnek e szabadsággal.

⁽²⁾ HL L 228., 1973.8.16., 3. o. A legutóbb a 2005/68/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 323., 2005.12.9., 1. o.) módosított irányelv.

⁽¹⁾ HL L 158., 1990.6.23., 59. o.

Ha a felek nem választották meg e bekezdés szerint az alkalmazandó jogot, a szerződésre azon tagállam joga az irányadó, ahol a kockázat a szerződés megkötésének időpontjában felmerül.

(4) Azokra a biztosítási szerződésekre, amelyek esetében valamely tagállam a kockázat fedezésére vonatkozó kötelező biztosítást ír elő, a következő kiegészítő szabályok alkalmazandók:

- a) a szerződés nem elégíti ki ezt a kötelező biztosítást, kivéve, ha megfelel a kötelezettséget előíró tagállam által meghatározott, arra a biztosításra vonatkozó különös rendelkezéseknek. Ha kötelező biztosítás esetén a kockázat helye szerinti tagállam joga, illetve a biztosítási kötelezettséget előíró tagállamnak a joga egymásnak ellentmond, az utóbbit kell alkalmazni;
- b) a (2) és (3) bekezdéstől eltérve, a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a biztosítási szerződésre a kötelező biztosítást előíró tagállam joga alkalmazandó.

(5) A (3) bekezdés harmadik albekezdése és a (4) bekezdés alkalmazásában, ha egy biztosítási szerződés egynél több tagállamban felmerült kockázatokra nyújt fedezetet, a szerződést több, egy adott tagállamra vonatkozó szerződésből álló szerződésnek kell tekinteni.

(6) E cikk alkalmazásában a kockázat helye szerinti országot az életbiztosítás körén kívül eső közvetlen biztosításokra vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról és a szolgáltatásnyújtás szabadságának tényleges gyakorlását elősegítő rendelkezések megállapításáról szóló, 1988. június 22-i 88/357/EGK második tanácsi irányelv 2. cikkének d) pontja szerint kell meghatározni⁽¹⁾, életbiztosítások esetén pedig a kockázat helyének a 2002/83/EK irányelv 1. cikke (1) bekezdésének g) pontja alapján a kötelezettségvállalás szerinti országot kell tekinteni.

8. cikk

Egyéni munkaszerződések

(1) Az egyéni munkaszerződésre a felek által a 3. cikknek megfelelően választott jog az irányadó. Ez a jogválasztás azonban nem eredményezheti azt, hogy a munkavállalót megfosztják a jogválasztás hiányában az e cikk (2), (3) és a (4) bekezdése értelmében alkalmazandó jog olyan rendelkezései által biztosított védelemtől, amelyektől megállapodás útján nem lehet eltérni.

(2) Ha az egyéni munkaszerződésre alkalmazandó jogot a felek nem választották meg, a szerződésre azon ország joga az irányadó, ahol vagy – ennek hiányában – ahonnan a munkavállaló a szerződés teljesítéseként rendszerint a munkáját végzi. A rendszerinti munkavégzés helye szerinti országon nem változtat, ha a munkavállalót ideiglenesen egy másik országban foglalkoztatják.

(3) Ha az alkalmazandó jogot a (2) bekezdés alapján nem lehet meghatározni, a szerződésre azon telephely szerinti ország joga az irányadó, ahol a munkavállalót alkalmazták.

(4) Ha a körülmények összessége arra utal, hogy a munkaszerződés egy, a (2) vagy (3) bekezdés szerinti országtól eltérő országgal szorosabb kapcsolatban áll, e másik ország joga alkalmazandó.

9. cikk

Imperatív rendelkezések

(1) Az imperatív rendelkezések olyan rendelkezések, amelyek betartását valamely ország a közérdek – mint például politikai, társadalmi vagy gazdasági rendjének megőrzése – szempontjából döntő fontosságúnak ítéli, és megköveteli a hatálya alá eső valamennyi tényállásra történő alkalmazását, függetlenül attól, hogy e rendelet a szerződésre mely jog alkalmazását írja elő.

(2) E rendelet alapján semmi nem korlátozhatja az eljáró bíróság országának joga szerint az imperatív rendelkezések alkalmazását.

(3) Figyelembe vehetők azon ország jogának imperatív rendelkezései, amelyben a szerződésből eredő kötelezettségeket teljesíteni kell vagy teljesítették, amennyiben ezek az imperatív rendelkezések a szerződés teljesítését jogszerűtlenné teszik. Annak mérlegelése során, hogy érvényre kell-e juttatni e rendelkezéseket, figyelembe kell venni természetüket és céljukat, és alkalmazásuk vagy nem alkalmazásuk következményeit.

10. cikk

Hozzájárulás és anyagi érvényesség

(1) A szerződés vagy valamely szerződési feltétel meglétét és érvényességét azon jog határozza meg, amely a szerződés vagy szerződési feltétel érvényessége esetében e rendelet alapján irányadó lenne.

(2) A fél hivatkozhat azonban a szokásos tartózkodási helye szerinti ország jogára annak megállapítása érdekében, hogy hozzájárulását nem adta meg, ha a körülményekből az tűnik ki, hogy nem lenne ésszerű magatartása következményeinek az (1) bekezdésben meghatározott jognak megfelelően történő meghatározása.

11. cikk

Alaki érvényesség

(1) Alakilag érvényes a szerződés azon személyek között, akik vagy akiknek a képviselői a szerződéskötés időpontjában

⁽¹⁾ HL L 172., 1988.7.4., 1. o. A legutóbb a 2005/14/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 149., 2005.6.11., 14. o.) módosított irányelv.

ugyanazon országban tartózkodnak, ha a szerződés eleget tesz az e rendelet alapján anyagi értelemben irányadó jog vagy a megkötés helye szerinti ország joga alaki követelményeinek.

(2) Alakilag érvényes a szerződés azon személyek között, akik vagy akiknek a képviselői a szerződéskötés időpontjában különböző országban tartózkodnak, ha a szerződés eleget tesz az e rendelet alapján anyagi értelemben irányadó jog vagy bármely azon ország joga alaki követelményeinek, ahol bármelyik fél vagy képviselője a szerződéskötéskor jelen van, vagy azon ország joga formai követelményeinek, ahol bármelyik fél az adott időpontban szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett.

(3) A meglévő vagy tervezett szerződéssel kapcsolatos joghatás kiváltására irányuló egyoldalú jogügylet alakilag akkor érvényes, ha eleget tesz az e rendelet alapján a szerződésre anyagi értelemben irányadó jog vagy azon jog formai követelményeinek, amely a szerződésre irányadó lenne, vagy ha megfelel a jogügylet helye szerinti ország vagy azon ország joga formai követelményeinek, ahol a jogügyletet megvalósító személy a jogügylet időpontjában szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik.

(4) E cikk (1), (2) és (3) bekezdésének rendelkezései nem alkalmazandók a 6. cikk hatálya alá tartozó szerződésekre. Az ilyen szerződések alaki érvényességére azon ország joga irányadó, ahol a fogyasztó szokásos tartózkodási helye található.

(5) Az (1)–(4) bekezdés ellenére, azon szerződésekre, amelyek tárgya ingatlannal kapcsolatos dologi jog vagy ingatlanbérlet, az ingatlan fekvése szerinti ország jogában előírt alaki követelmények irányadók, ha e jog alapján e követelmények:

- a) a szerződéskötés helyétől függetlenül és a szerződésre irányadó jogtól függetlenül kötelező jellegűek; és
- b) e követelményektől megállapodás útján nem lehet eltérni.

12. cikk

A szerződésre alkalmazandó jog hatálya

(1) Az e rendelet alapján a szerződésre alkalmazandó jog különösen az alábbiakra irányadó:

- a) értelmezés;
- b) a szerződéssel létrehozott kötelezettségek teljesítése;
- c) a saját eljárási joga által a bíróságra ruházott hatáskörön belül, a teljes vagy részleges nem teljesítésből eredő szerződésszegés következményei, beleértve a károk felmérését is, amennyiben arra a jogszabályok irányadók;
- d) a kötelezettségek megszűnésének különböző módjai, valamint az elévülés és a határidő lejártához fűződő jogvesztés;
- e) a szerződés érvénytelenségének következményei.

(2) A teljesítés módja és a hibás teljesítés esetén a jogosult által megteendő intézkedések tekintetében a teljesítés helye szerinti ország jogát kell figyelembe venni.

13. cikk

Cselekvőképтелenség

Ugyanazon országban tartózkodó személyek között kötött szerződés esetében azon természetes személy, aki ezen ország joga alapján cselekvőképес lenne, csak akkor hivatkozhat egy másik ország joga szerinti cselekvőképтелenségére, ha a másik szerződő fél e cselekvőképтелenséget a szerződés megkötésekor ismerte, vagy gondatlanság miatt nem ismerte.

14. cikk

Követelés átruházása (engedményezés)

(1) Harmadik személlyel („a kötelezett”) szembeni követelés engedményezése vagy jogok és kötelezettségek szerződéses átruházása alapján az engedményező és az engedményes, valamint az átruházó és a jogot szerző közötti jogviszonyra az a jog irányadó, amely e rendelet értelmében a közöttük fennálló szerződésre alkalmazandó.

(2) A követelés átruházhatóságát, az engedményes vagy az átruházó és a kötelezett közötti jogviszonyt, azokat a feltételeket, amelyek alapján az engedményezésre vagy átruházásra a kötelezettel szemben hivatkozni lehet, valamint azt, hogy a kötelezett szabadult-e a kötelemből, az engedményezett vagy átruházott követelésre irányadó jog alapján kell megítélni.

(3) Az engedményezés e cikk szerinti fogalma magában foglalja a követelések valódi átruházását, a követelések biztosítéki célú átruházását, illetve elzálogosítását vagy más, biztosítéki joggal való megterhelését.

15. cikk

Követelés törvény alapján történő átszállása (törvényi engedményezés)

Ha egy személynek („a jogosult”) szerződésen alapuló követelése van mással („a kötelezett”) szemben és egy harmadik személy köteles a jogosult szerződésen alapuló követelését teljesíteni vagy ténylegesen teljesítette a jogosult követelését e kötelezettsége alapján, úgy a harmadik személy e kötelezettségére irányadó jog határozza meg azt, hogy a harmadik személy a szerződés kötelezettjével szemben gyakorolhatja-e – és milyen mértékben – azokat a jogokat, amelyekkel a jogosult a kötelezettel szemben a közöttük fennálló jogviszonyra irányadó jog értelmében rendelkezett.

16. cikk

Több kötelezett

Ha a szerződéses követelés a hitelezőt több olyan kötelezettel szemben illeti meg, akik ugyanazon követelésért felelnek, és az egyik kötelezett a követelést teljes egészében vagy részben már kielégítette, úgy a kötelezettnek a hitelező felé fennálló kötelezettségére irányadó jogot kell alkalmazni a kötelezettnek

a többi kötelezettel szemben fennálló visszkereseti jogára is. A többi kötelezett – a hitelezővel szembeni kötelezettségeikre irányadó jog által lehetővé tett mértékben – hivatkozhat olyan védelemre, amelyekkel a hitelezővel szemben rendelkezett.

17. cikk

Beszámítás

Ha a felek nem állapodtak meg beszámításra irányadó jogban, a beszámításra azon követelésre alkalmazandó jog irányadó, amellyel szemben a beszámítás történt.

18. cikk

Bizonyítási teher

(1) A szerződéses kötelezettségre az e rendelet alapján irányadó jog annyiban alkalmazandó, amennyiben a szerződéses kötelezettségekre vonatkozóan törvényi vélelmeket állít fel, vagy meghatározza a bizonyítási terhet.

(2) A szerződés vagy jogügylet az eljáró bíróság országa szerinti jog vagy a 11. cikkben említett bármely olyan jog által elismert módon bizonyítható, amelynek alapján a kérdéses szerződés vagy jogügylet alakilag érvényes, feltéve, hogy e bizonyítási mód az eljáró bíróság által elfogadott.

III. FEJEZET

EGYÉB RENDELKEZÉSEK

19. cikk

A szokásos tartózkodási hely

(1) E rendelet alkalmazásában a társaságok és a jogi személyiséggel rendelkező vagy jogi személyiség nélküli más szervezetek szokásos tartózkodási helye a központi ügyvezetés helye.

Az üzleti tevékenysége körében eljáró természetes személy szokásos tartózkodási helye az üzleti tevékenysége fő helye.

(2) A fióktelep, képviselet vagy más telephely működése keretében kötött szerződés esetén, vagy ha a szerződés szerint a teljesítésre egy ilyen fióktelep, képviselet vagy más telephely kötelezett, úgy a szokásos tartózkodási helynek a fióktelep, képviselet vagy más telephely helye kell tekintendő.

(3) A szokásos tartózkodási hely meghatározása szempontjából a lényeges időpont a szerződés megkötésének időpontja.

20. cikk

A vissza- és továbbutalás kizárása

Valamely ország jogának az e rendelet szerinti alkalmazása az érintett országban a nemzetközi magánjogi szabályokon kívüli

hatályos anyagi jogi szabályok alkalmazását jelenti, ha e rendelet másként nem rendelkezik.

21. cikk

Az eljáró bíróság országának közrendje

Az e rendelet által meghatározott jog valamely rendelkezésének alkalmazása csak akkor tagadható meg, ha az alkalmazás nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen az eljáró bíróság országának közrendjével („ordre public”).

22. cikk

Egynél több jogrendszerrel rendelkező államok

(1) Ha egy állam több olyan területi egységből áll, amelyek mindegyike saját jogszabályokkal rendelkezik a szerződéses kötelezettségek tekintetében, úgy az egyes területi egységeket országgként kell kezelni az e rendelet alapján alkalmazandó jog megállapítása céljából.

(2) Az olyan tagállam, ahol a különböző területi egységek saját jogszabályokkal rendelkeznek a szerződéses kötelezettségek tekintetében, nem köteles e rendeletet alkalmazni a kizárólag az ilyen egységek joga között felmerülő kollízióra.

23. cikk

A közösségi jog egyéb rendelkezéseivel való kapcsolat

A 7. cikk kivételével e rendelet nem érinti a közösségi jog azon rendelkezéseinek alkalmazását, amelyek egy adott kérdéssel kapcsolatban a szerződéses kötelezettségek tekintetében irányadó kollíziós szabályokat írnak elő.

24. cikk

A Római Egyezményrel való kapcsolat

(1) Ez a rendelet a Római Egyezmény helyébe lép a tagállamokban, kivéve azon tagállamok területét, amelyek az Egyezmény területi hatálya alá tartoznak, és amelyekre a Szerződés 299. cikke értelmében e rendelet nem vonatkozik.

(2) Amennyiben ez a rendelet a Római Egyezmény rendelkezéseinek helyébe lép, az Egyezményre történő bármely hivatkozást az e rendeletre történő hivatkozásként kell értelmezni.

25. cikk

Kapcsolat a meglevő nemzetközi egyezményekkel

(1) E rendelet nem érinti az olyan nemzetközi egyezmények alkalmazását, amelyeknek e rendelet elfogadásának időpontjában egy vagy több tagállam a részese, és amelyek a szerződéses kötelezettségek tekintetében kollíziós szabályokat állapítanak meg.

(2) Az e rendeletben szabályozott kérdések vonatkozásában azonban e rendelet – mint a tagállamok közötti rendelet – elsőbbséget élvez a kizárólag két vagy több tagállam között megkötött egyezményekkel szemben.

26. cikk

Az egyezmények jegyzéke

(1) A tagállamok 2009. június 17-ig közlik a Bizottsággal a 25. cikk (1) bekezdésében említett egyezmények jegyzékét. Ha a tagállamok ezt az időpontot követően felmondják ezen egyezmények valamelyikét, erről értesítik a Bizottságot.

(2) A Bizottság az (1) bekezdésben említett értesítés kézhezvételét követő hat hónapon belül közzéteszi az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*

- a) az (1) bekezdésben említett egyezmények jegyzékét;
- b) az (1) bekezdésben említett egyezmények felmondásának jegyzékét.

27. cikk

Felülvizsgálati záradék

(1) A Bizottság 2013. június 17-ig jelentést nyújt be e rendelet alkalmazásáról az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak. Adott esetben ezt a jelentést a rendelet módosítására irányuló javaslatok kísérik. A jelentés tartalmazza:

- a) a biztosítási szerződésekre alkalmazandó jogról és a bevezetett rendelkezések hatásvizsgálatáról szóló tanulmányt, ha van ilyen; továbbá

- b) a 6. cikk alkalmazására, különös tekintettel a fogyasztóvédelem területén a közösségi jog koherenciájára vonatkozó értékelést.

(2) 2010. június 17-ig a Bizottság jelentést terjeszt elő az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság számára a követelések átruházásának vagy engedményezésének harmadik személyekkel szembeni érvényesíthetőségéről, valamint az átruházott vagy engedményezett követelésnek egy harmadik személy jogával szembeni elsőbbségének kérdéséről. Adott esetben a jelentéshez csatolják a rendelet módosítására irányuló javaslatokat és a bevezetett rendelkezések hatásvizsgálatát.

28. cikk

Az alkalmazás időpontja

Ezt a rendeletet a 2009. december 17-ét követően kötött szerződésekre kell alkalmazni.

IV. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

29. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2009. december 17-től kell alkalmazni, a 26. cikk kivételével, amelyet 2009. június 17-től kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó a tagállamokban az Európai Közösséget létrehozó szerződésnek megfelelően.

Kelt Strasbourgban, 2008. június 17-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

H.-G. PÖTTERING

a Tanács részéről

az elnök

J. LENARČIČ